

Man on the Moon

På linje med erhvervslivet står også universiteterne over for en »grøn« udfordring

Af pro-rector Lykke Friis

Børsen, 5. oktober 2007, Executive, side 5

Manhattan-projektet eller Apollo-måneprogrammet? I det nyeste nummer kommer magasinet National Geographic vidt omkring for at finde en historisk parallel, der bruges til at anskueliggøre omfanget af nutidens absolut varmeste politiske tema, klimaforandringerne. Magasinet må til sidst alligevel melde pas. Selvom begge projekter var særdeles vidtrækkende, berørte de trods alt kun et begrænset antal samfundssektorer. Pointen med klimaudfordringen er derimod, at den påvirker stort set alle sektorer og ikke mindst vores livsførelse, lige fra bilkørsel over ferierejser til madvarer. F.eks. viser amerikanske beregninger, at hver bid mad i USA i snit har tilbagelagt 1.500 såkaldte "foodmiles"!

Klimaudfordringens mangfoldighed bevirker, at den kun kan håndteres, hvis mange forskellige aktører kommer i spil. Det gælder i høj grad også de højere læreranstalter. Dette fremgår med al tydelighed af bogen "Degrees that Matter – Climate Change and the University", der netop er udkommet på MIT's forlag.

Helt overordnet kan universiteter levere en effektiv "tre-i-ener" i klimapolitikken. Den første funktion knytter sig ikke overraskende til forskning og udvikling. Verdens topuniversiteter kan frembringe ny viden om klimaforandringerne og ikke mindst udvikle nye teknologier. Den anden funktion er uddannelse, eftersom universiteterne uddanner fremtidens aktører – lige fra den politiske forbruger til statsministeren.

Op på badevægten

Endelig kan universiteterne også mere direkte yde et bidrag til reduktionen af drivhusgasser ved selv at vedtage ambitiøse reduktionsmål. Sidstnævnte kræver naturligvis, at universiteterne danner sig et overblik over deres nuværende udslip. Logikken er her, ifølge forfatterne bag "Degrees That Matter", den samme som i forbindelse med slankekur. Et realistisk slankeprogram kræver, at man først stiller sig op på badevægten. Ellers ved man ikke, hvor galt det står til, samtidig med at man ikke kan fejre de små sejre.

Vender vi blikket mod USA, er der ingen tvivl om, at universiteterne p.t. konkurrerer indædt om at kunne levere den mest effektive "tre-i-ener". Ja, et universitets grønne profil er helt ligesom i erhvervslivet blevet et afgørende konkurrenceparameter. F.eks. har MIT inden for de sidste fem år formået at tredoble antallet af studerende inden for klimarelaterede emner, mens studerende nøje følger de nyudviklede "grønne rankings", når de skal vælge universitet. Samtlige Ivy-league universiteter har netop, med Yale som katalysator, forpligtet sig til at opstille et reduktionsmål. Også i Danmark er klima et tema, der præger universitetsverdenen. Det skyldes ikke mindst også det forestående FN-klimatopmøde i København, der kan bruges som udstillingsvindue for vidensmiljøerne.

På Københavns Universitet (KU) lanceres i denne uge en betydelig klimasatsning. Da klimaudfordringen pr. definition er global, vil størstedelen af satsningen blive gennemført i

samarbejde med den stjernealliance af universiteter, som KU var med til at oprette i 2006. Alliancen går under betegnelsen IARU og består af Australian National University (ANU), Berkeley, Cambridge, Oxford, Beijing, Singapore, Tokyo, Yale, ETH i Zürich og København.

Omdrejningspunktet for satsningen bliver en verdenskongres om klimaudfordringen, der skal løbe af stablen i Bella Centeret i marts 2009. Den videnskabelige kongres, der arrangeres i samarbejde med alle ti IARU-universiteter, indgår i regeringens officielle topmødeforberedelser og skal munde ud i en klimapolitisk "værktøjskasse". Hvad er det for instrumenter – lige fra ny teknologi til »grøn skat« – regeringslederne kan tage i brug, hvis de vil leve op til et nyt, ambitiøst reduktionsmål efter København-topmødet?

Forpligtet via klima-plan

Et andet centralt område i KU-satsningen er ambitionen om at opstille et klart reduktionsmål for universitetets bygninger og drift ("grøn campus"). Dette vil også ske i IARU-regi, hvor samtlige ti universiteter allerede har forpligtet sig til at vedtage en klima-plan. På et rektormøde i maj næste år skal rektorerne blive enige om, hvilke elementer der skal indgå i planen, samtidig med at universiteterne naturligvis skal lære af hinanden – best practice. F.eks. har vi på KU allerede indledt et tæt samarbejde med Yales bæredygtighedskontor, der siden 2003 har haft et reduktionsmål. Som en del af "grøn campus"-ambitionen vil de studerende i december og januar deltage i en såkaldt "grøn stafet", hvor de forskellige campusområder skal konkurrere om at komme på den mest innovative energibesparende idé.

Af andre større initiativer kan nævnes en omfattende lecture series om klimapolitik i Universitetets Festsal, der skydes i gang af Statsministeren den 30. november 2007 – præcis to år inden FN-topmødet går i gang i Bella Centeret. Dertil kommer en række studenterrelaterede (sommerskoler) og erhvervsrettede initiativer; begge i samarbejde med Århus Universitet og DTU.

Selvom vi er kommet godt fra start, er der ingen tvivl om, at danske universiteter, ligesom erhvervslivet, står over for en betydelig grøn udfordring i de kommende år. På lige netop dette punkt er der måske alligevel lidt hold i Apollo-parallellen. Månelandingen er i hvert fald et godt eksempel på, at det hjælper at have en klar deadline. I John F. Kennedys tilfælde var det "at the end of the decade"; i Danmarks tilfælde den 30. november 2009, hvor FN-klimatopmødet indledes. Til den tid skal Danmark have tilstrækkelig at vise frem i det grønne udstillingsvindue.

Kilde: Ann Rappaport and Sarah Hammond Creighton: Degrees That Matter – Climate Change and the University, MIT Press, 2007.